

# FI lausuntopyyntö VV

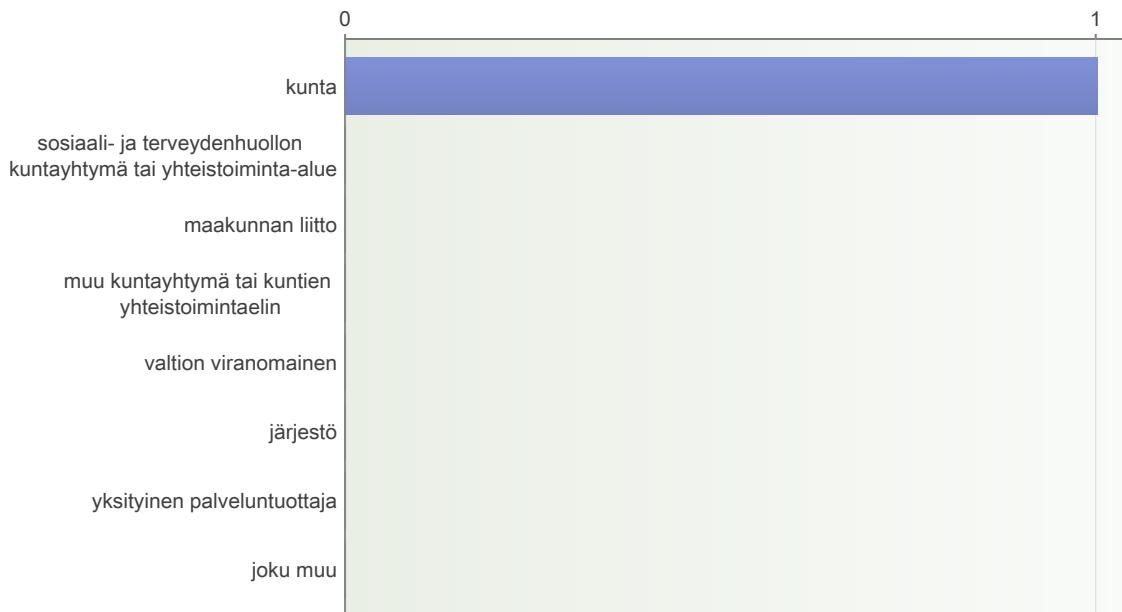
## 1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Nivalan kaupunki	Liisa Hankonen	liisa.hankonen@nivala.fi	13.3.2017	Nivalan kaupunginhallitus

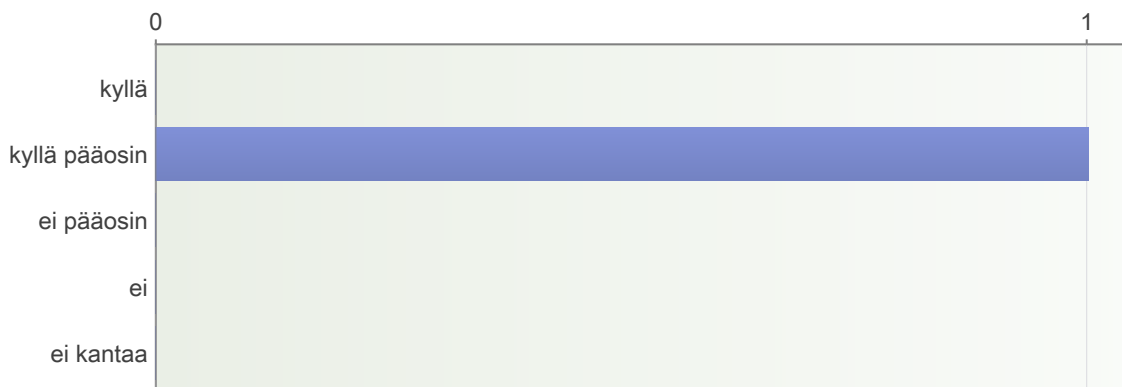
## 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1



## 3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1



#### 4. Vapaamuotoiset huomiot.

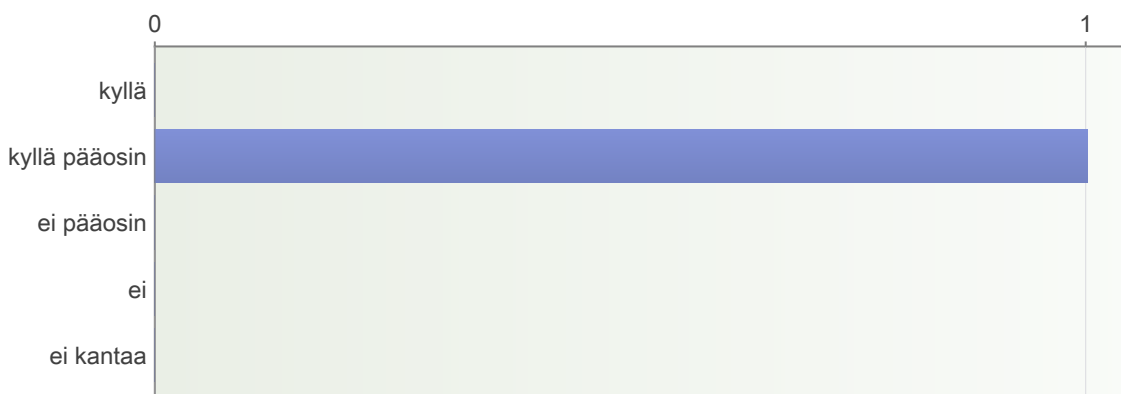
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa esitetty malli on epäselvä ja siitä on vaikea päätellä, tukeeko malli yhdenvertaista palvelujen saatavuutta. Riittääkö tarjontaa erityisesti pitkien etäisyyksien ja harvaan asutun alueen väestölle siten, että valintaa on mahdollista käytännössä tehdä.

Nivalan kaupunki kannattaa valinnanvapauden pilotointia ja alueellisia kokeiluja. Nivalan kaupunki tukee Kuntaliiton näkemystä, että myös kunnille on annettava mahdollisuus omistaa yhtiömuodossa sote-keskuksia tasavertaisesti muiden toimijoiden kanssa.

#### 5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



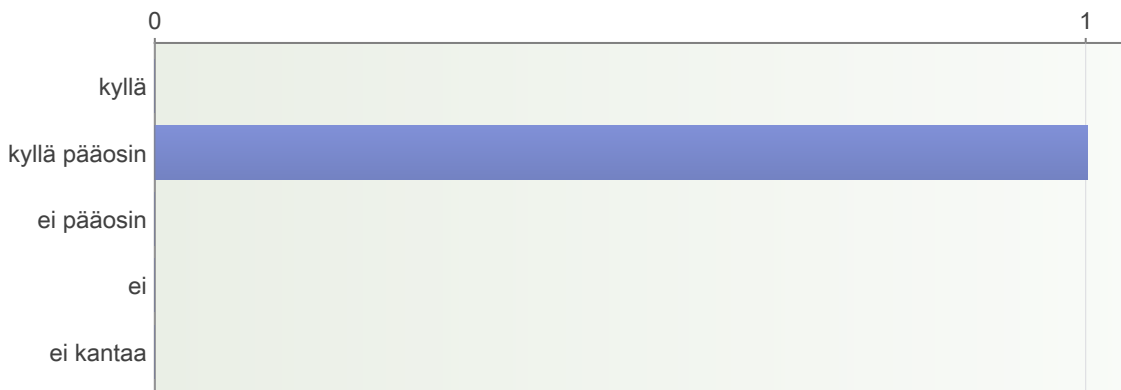
#### 6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia, asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa voivat toteutua. Sote-palvelujen luonteesta johtuen asiakkailla ja potilailla ei aina ole riittävästi tietoa valintansa perusteeksi. Valinnanvapaus voikin johtaa epätarkoituksenmukaisiin valintoihin.

### 7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1



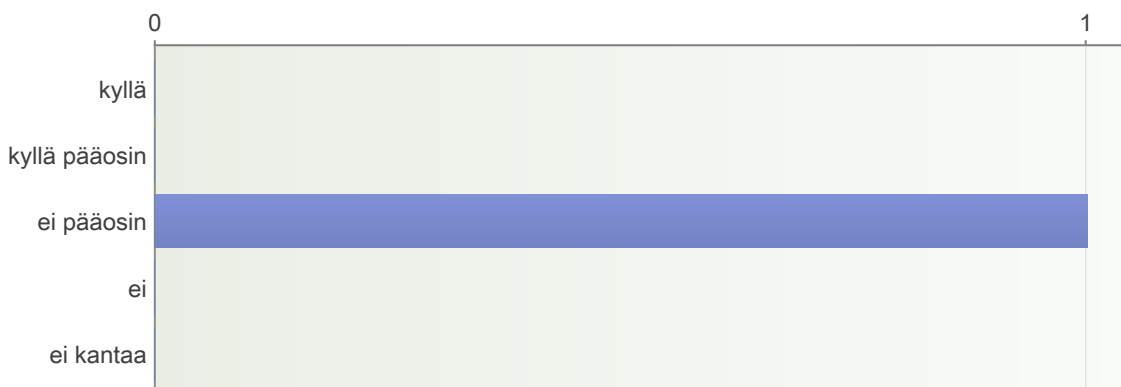
### 8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos tarjontaa on riittävästi, mahdollisuudet hakeutua sopivaan palveluun ovat olemassa. Asiakkaiden tulisi olla valinnanvapauslainsäädännön käynnistämisen ja alkuvaiheessa lähtökohtaisesti julkisen palvelujen järjestäjän asiakkaita. Ilmoittautumismenettely koskisi sitä vaihetta, jos asiakas haluaisi vaihtaa palvelun tuottajaa. Tällä menettelyllä estetään asiakkaiden "tippuminen" palvelujen ulkopuolelle.

### 9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1



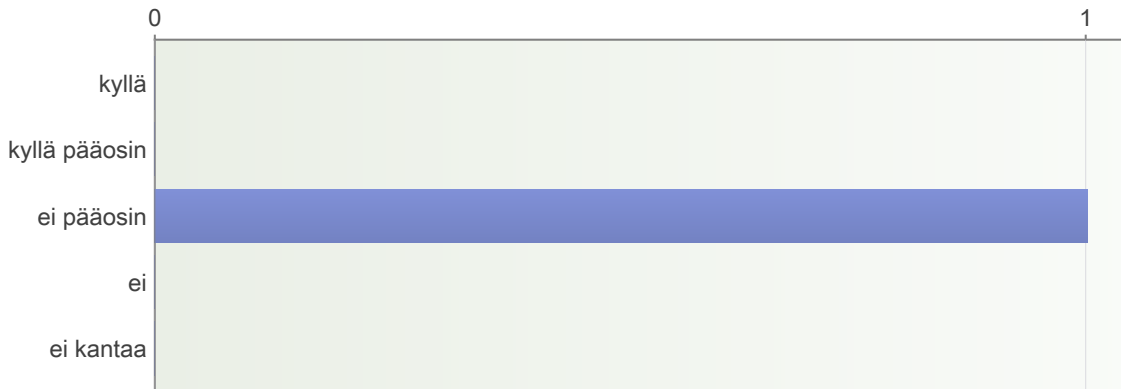
## 10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Integraatio näyttäytyy ongelmallisena esitetystä muodossa.

## 11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1



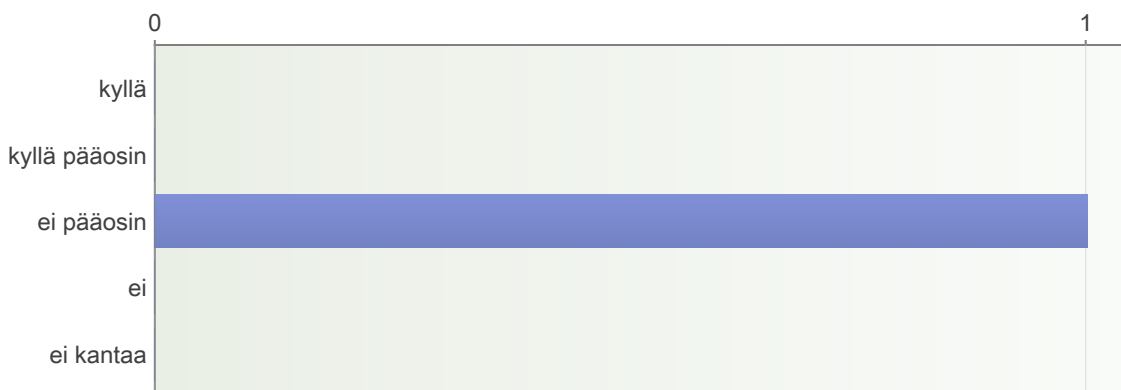
## 12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mallissa on riskejä kustannusten suhteen, esimerkiksi kuinka uudet mallit kuten maksu- ja asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti toimivat käytännössä. Pelkona on ict-kustannusten ja muiden tukipalveluiden kustannusten nousu.

## 13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1



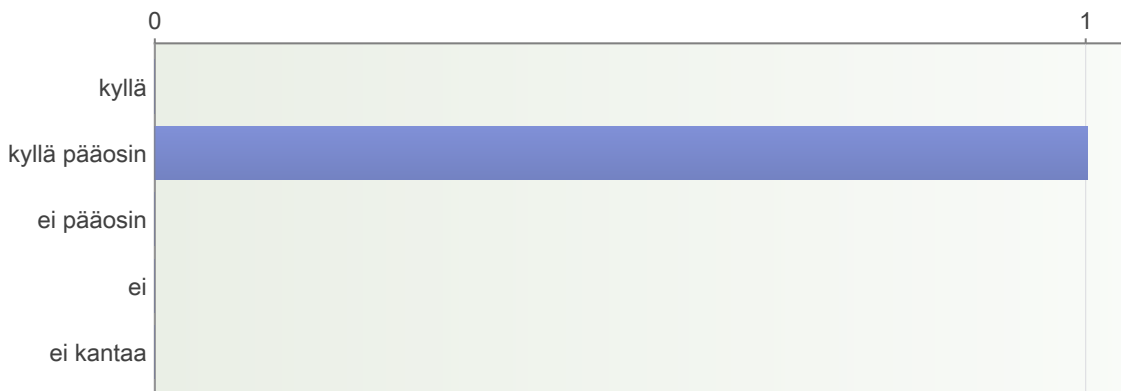
#### 14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan itsehallinnollinen päätösvalta on rajoitettu. Nykyinen palvelusetelijärjestelmä tulee säilyttää ja edelleen kehittää. Turha tehdä monimutkaista maksu-, asiakasseteli ja henkilökohtaisen budjetin järjestelmää. Yksittäisen kansalaisen näkökulmasta vaikutusvalta omaan henkilökohtaiseen palveluun lisääntyy.

#### 15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1



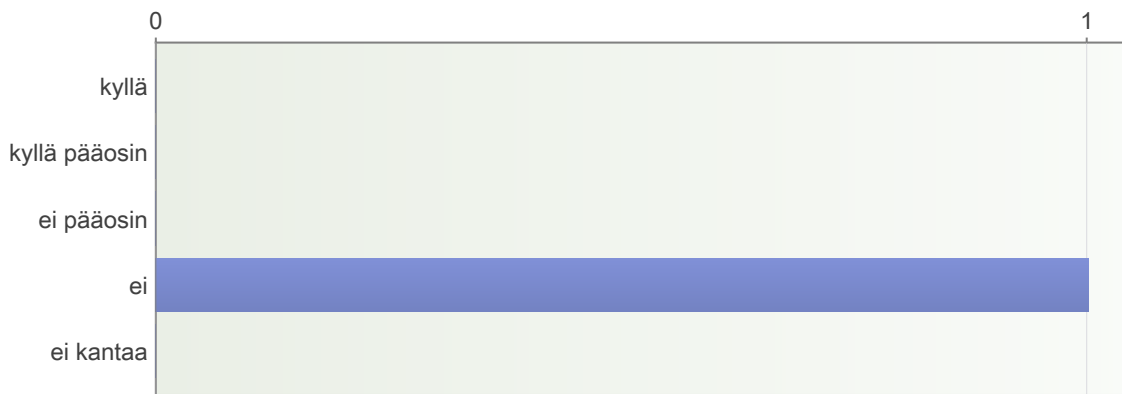
#### 16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus edistää toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa. Purkamalla nykyistä tarpeetonta ja yksityiskohtaista säätelyä edistetään uusia palveluinnovaatioita.

#### 17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

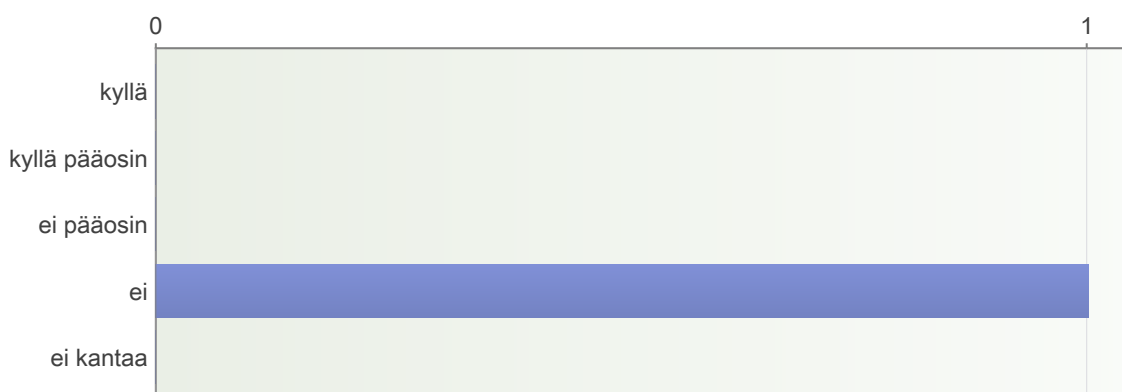
- Luvussa 3 tulee selkiyttää, kenen vastuulla on valinnanvapauden palveluiden järjestäminen. Laki esitys on keskeneräinen, epäselvä ja sisältää liikaa tulkinnanvaraisuuksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



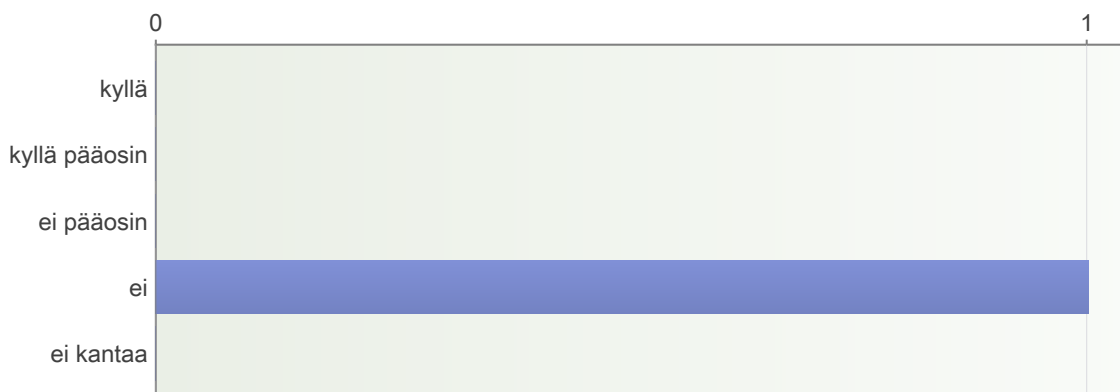
## 21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla ei ole suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajiin.

## 22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1



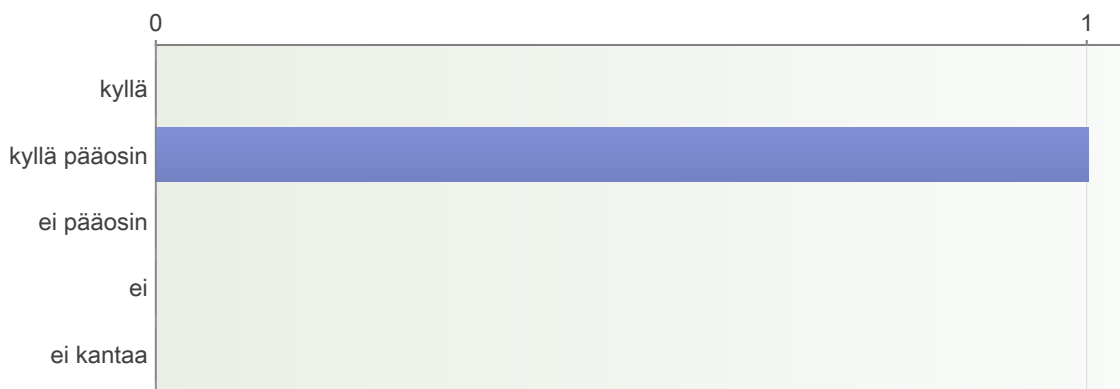
## 23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Parempi ratkaisu olisi kehittää nykyistä palvelusetelijärjestelmää.

## 24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



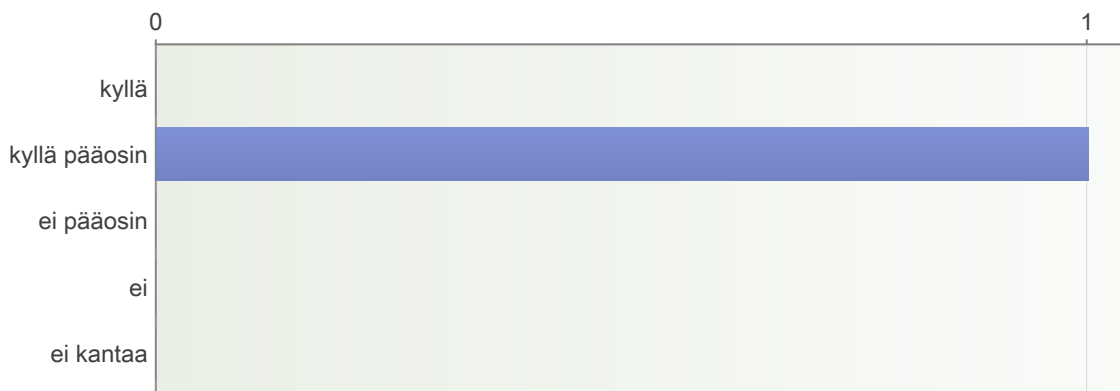
## 25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on maksusetelijärjestelmän ansiosta riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen, mutta se vaatii sekä asiakkaan aktiivisuutta että riittävää ohjausta ja neuvontaa palveluntuottajan puolelta sekä selkeyttä valinnanvapauslakiin.

## 26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1



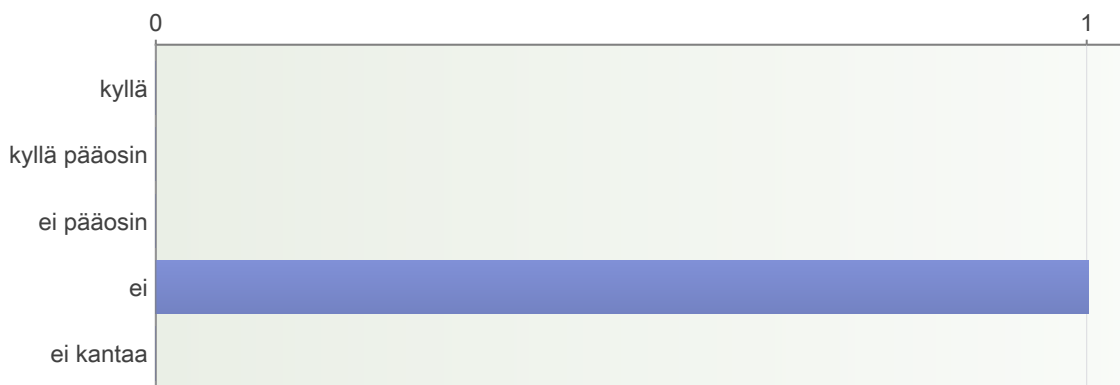
## 27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmä on haavoittuva ihmisen kokonaispalvelutarpeen kannalta.

## 28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1





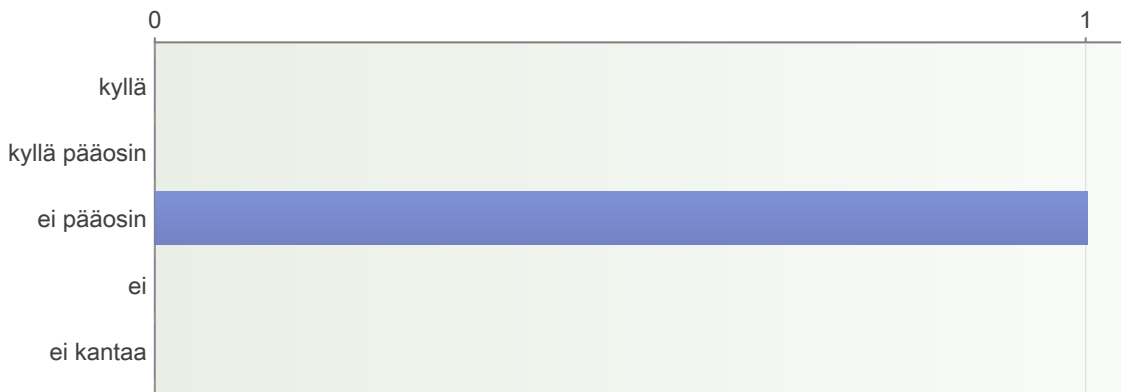
### 29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nykyisen palvelusetelijärjestelmän kehittäminen takaa paremman lopputuloksen.

### 30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



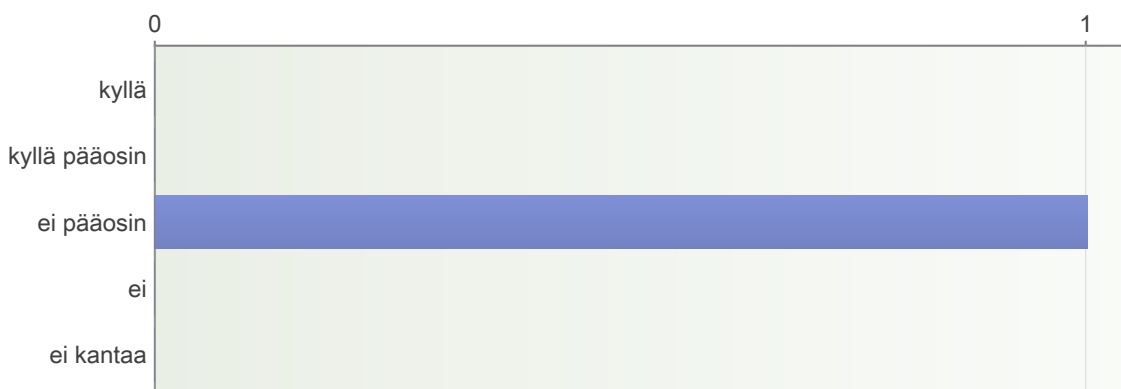
### 31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tosiasialliset hankinta- ja alihankintasuhteet sekä ohjaus ja vaikutus mahdollisuudet jäävät epäselväksi.

### 32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1



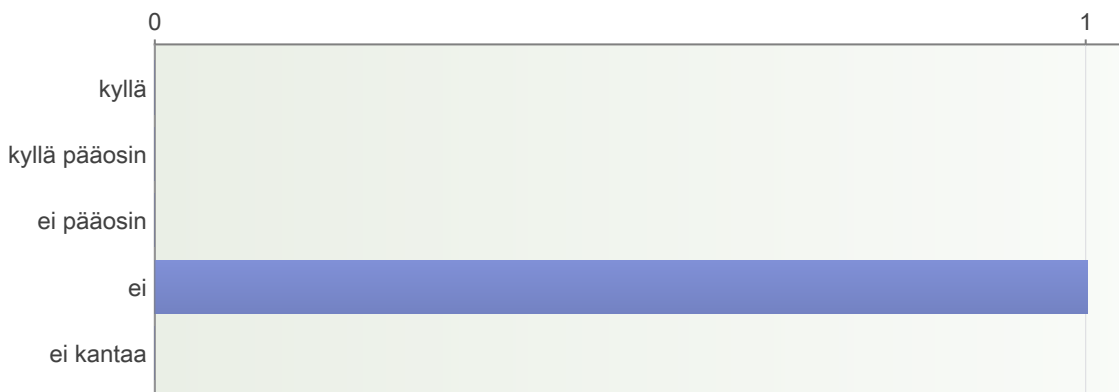
### 33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos tässä laissa tarkoitetaan asiakassetelijärjestelmän käyttöönotolla erityisesti erikoissairaanhoidon palveluiden valinnanvapautta, järjestelmä tuntuu turhalta, koska valinnanvapaus toteutuu jo nyt. Johtaako tämä turhaan yhtiöittämiseen erikoissairaanhoidon osalta?

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



### 35. Vapaamuotoiset huomiot.

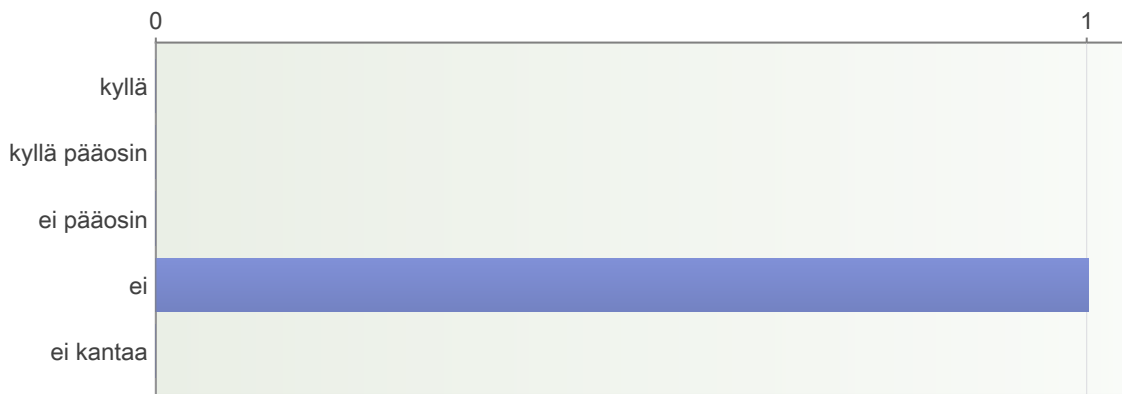
Vastaajien määrä: 1

- Tämän lainsäädännön mukaan henkilökohtainen budjetti koskisi eniten apua tarvitsevia asiakkaita, joilla on heikoimmat edellytykset muuttuvan kokonaisuuden hahmottamiseen. Kansainvälinen kokemus osoittaa kustannusten nousua henkilökohtaisen budjetin käyttöönotosta.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



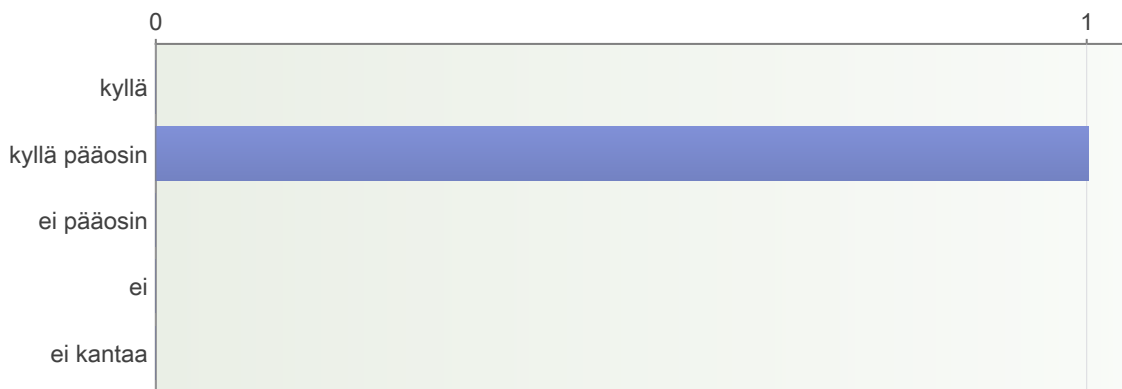
### 37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmä on tehty liian monimutkaiseksi ja tuen tarve tulee olemaan erittäin suuri. Tuki edellyttää vahvaa ammatillista osaamista ja tulee olemaan siten kallis. Sama ongelma koskee näitä kaikkia: suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti

### 38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



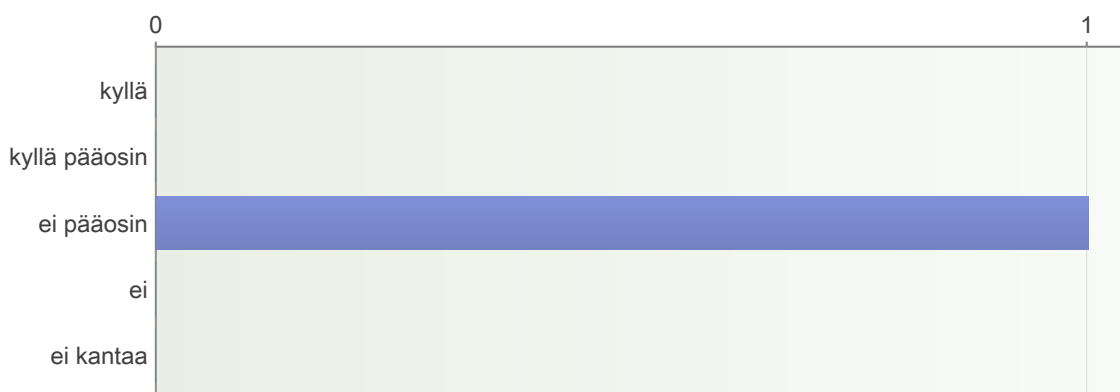
### 39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Varottava byrokratian kasvattamista ja lain jatkovalmistelussa tulee huomioida pienten tuottajien mahdollisuus toimia tasavertaisina palvelujen tuottajina..

### 40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



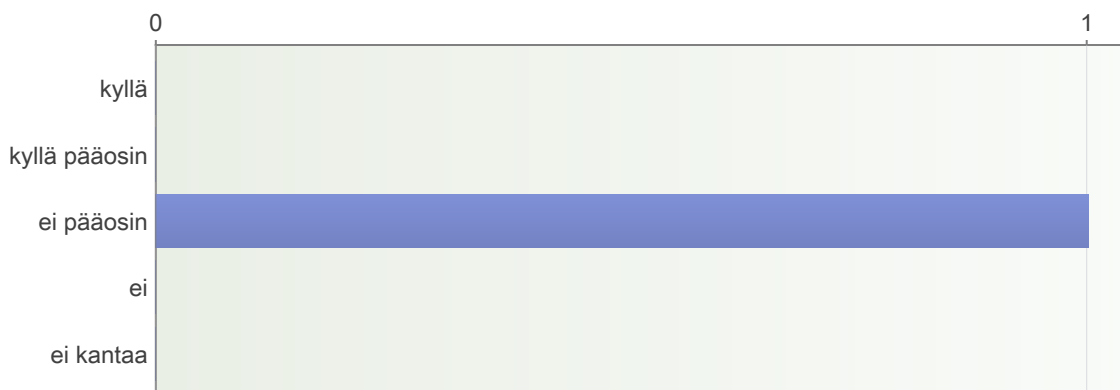
### 41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuottajan näkökulmasta § 38 sisältämä oikeus maakunnalle muuttaa korvausten määrää ja perusteita lyhyelläkin ajalla on suuri riski.

### 42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



#### 43. Vapaamuotoiset huomiot.

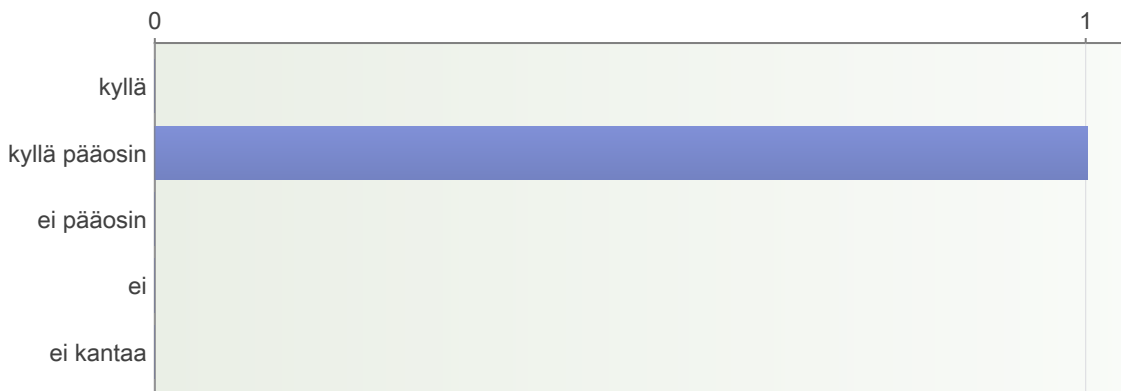
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen § 40 tuo turhaa organisatorista päällekkäisyyttä.

#### 44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1



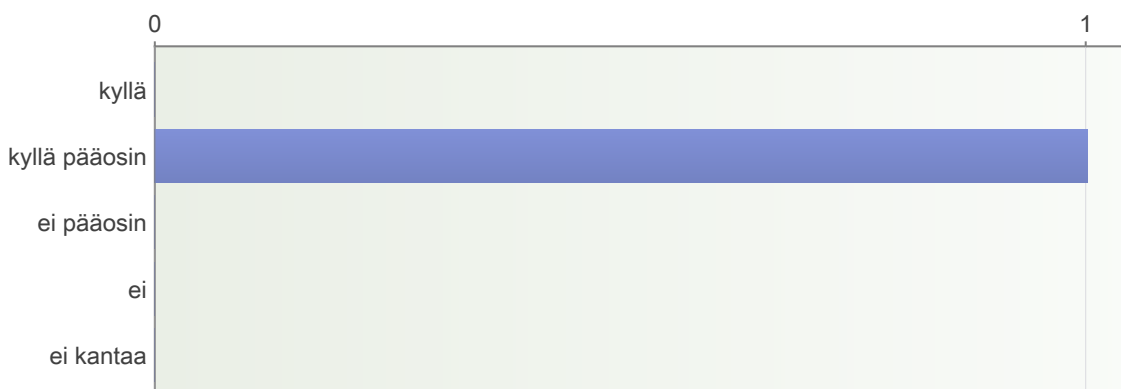
#### 45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 4/5 kiinteän osan sitominen ehdottomaksi kiinteän korvauksen minimitasoksi ei ole tarkoituksen mukaista.

#### 46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

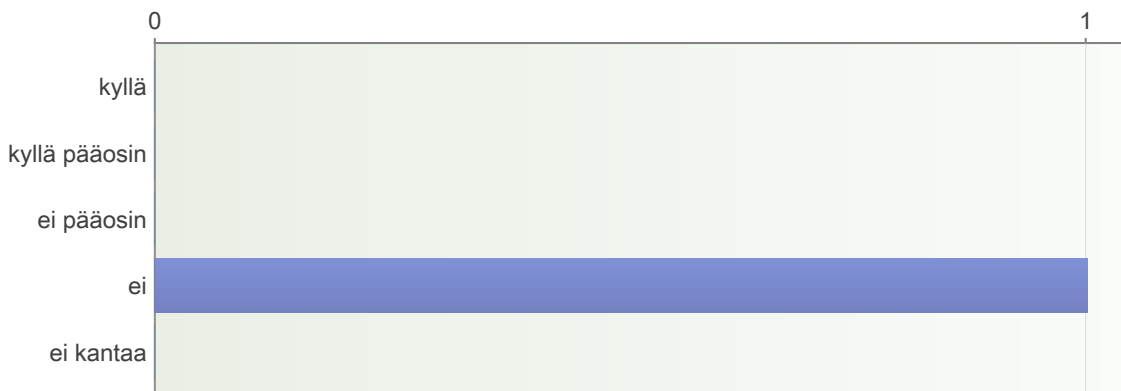


#### 47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



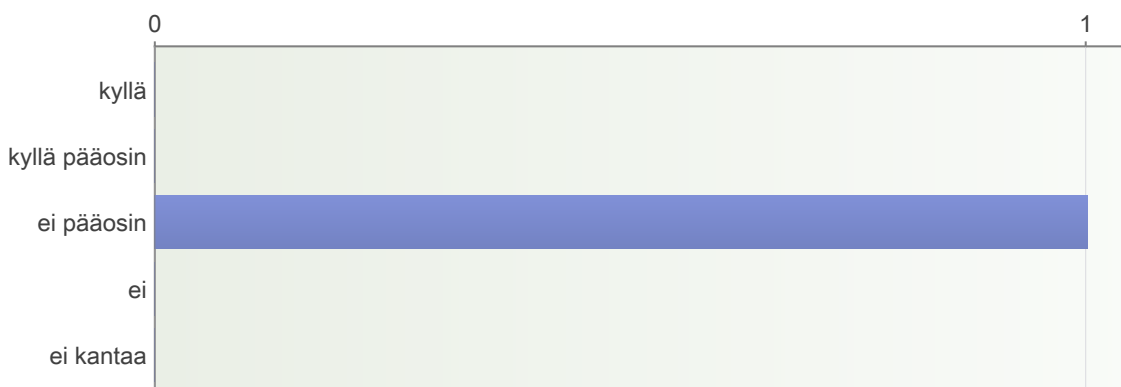
#### 49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaudelle on varattava riittävä siirtymäaika. sote- ja maakuntauudistuksen onnistumisen kannalta ei ole tarkoituksenmukaista, että valinnanvapauslainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2019. Tarvitaan pilottialueita ennen kuin uudistus otetaan koko maassa käyttöön. Pilotointi tulee erikseen resursoida. Uuden maakunnan, jonka vastuulla on uusi sote-järjestelmä, olisi hyvä olla mukana valinnanvapauslainsäädännön valmistelussa.

#### 50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1



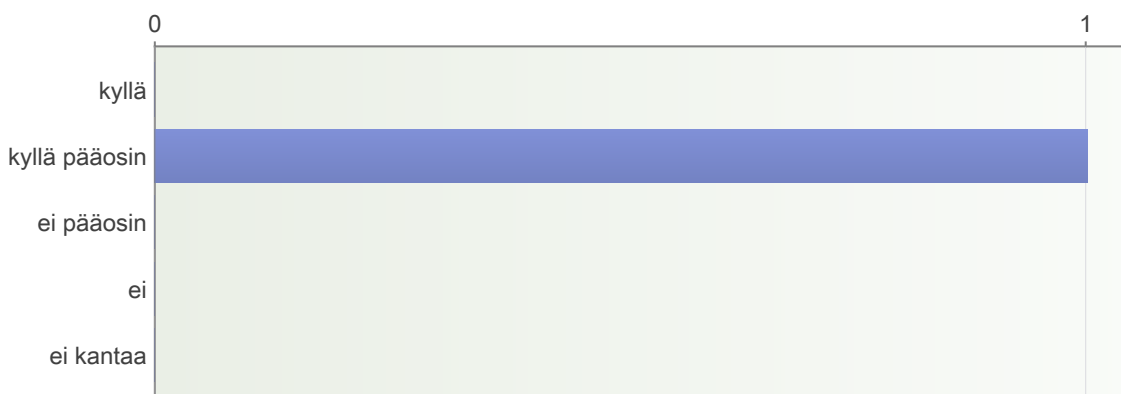
### 51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus lainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan.

### 52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1



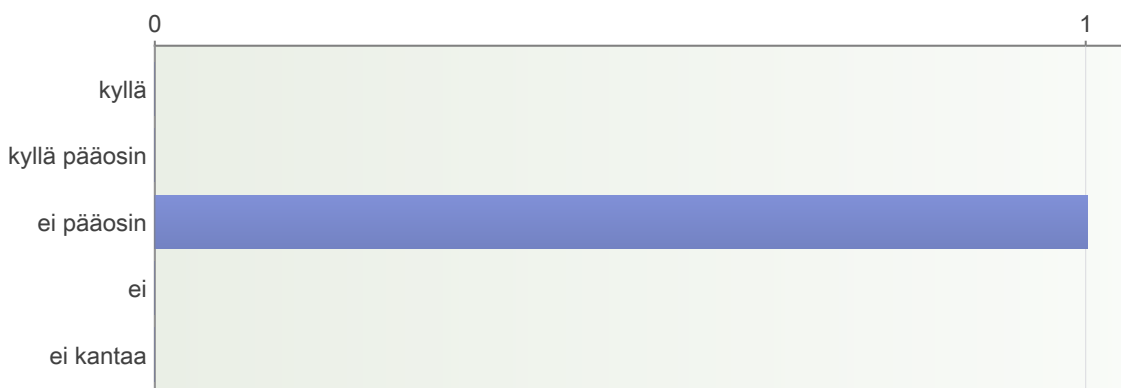
### 53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaarana on markkinoiden keskittyminen muutamille toimijoille. Jatkovalmisteluissa tulee ottaa huomioon erilaiset paikalliset tarpeet ja pienten yritysten mahdollisuudet vastata niihin.

### 54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1



### 55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

### 56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaarana on markkinoiden keskittyminen muutamille toimijoille. Jatkovalmisteluissa tulee ottaa huomioon erilaiset paikalliset tarpeet ja pienten yritysten mahdollisuudet vastata niihin. Alkuperäinen tavoite oli, että pieniä yrityksiä saadaan markkinoille mukaan. Esitystä tulee muokata siten, että tämä on tosiasiallisesti mahdollista.

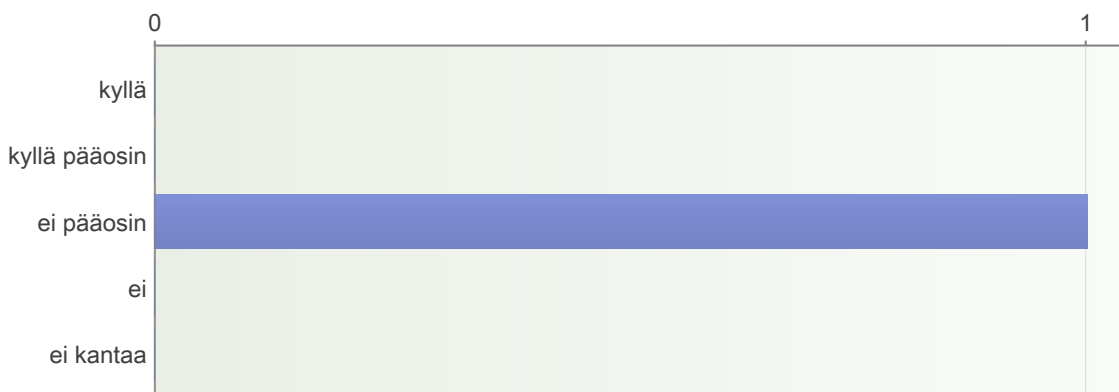
### 57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Uusia valinnanvapauden muotoja tulisi kokeilla ja hyödyntää kokeilujen tuloksia ennen laajamittaista toimeenpanoa. Parhaimmillaan valinnanvapaus ja lisääntyvä kilpailu parantaa palvelun laatua. Hoitoon liittyvä mainonta ja markkinointi voi vääristää ihmisen valintojen perusteita.

### 58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1





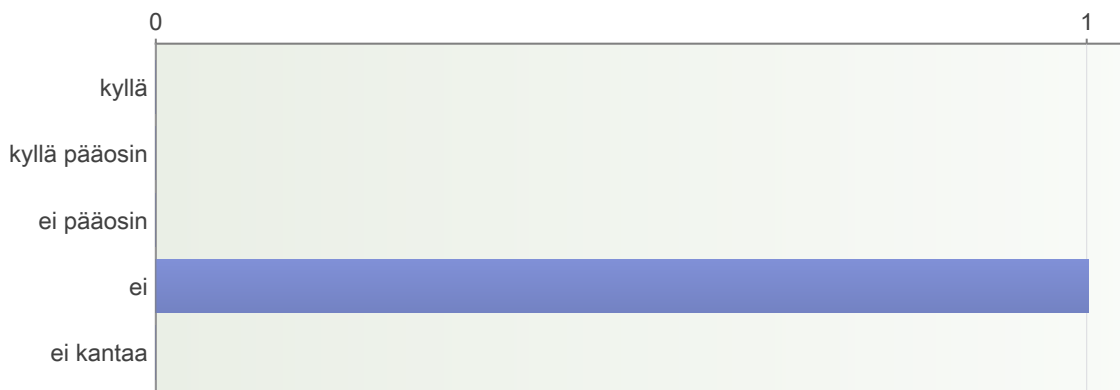
### 59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maantieteellinen yhdenvertaisuus ja alueellinen tasa-arvo ei toteudu

### 60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1



### 61. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

### 62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan asema muuttuu radikaalisti. Kuntien pitäisi kyetä olemaan osakkaina sote-palveluita tuottavissa yhtiöissä

### 63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen tavoitteet ovat oikeat; valinnanvapauden lisääminen on yksilön kannalta hyvä asia. Toteutusaikataulu on epärealistinen. Lain sisältämiä valinnanvapauden muotoja pitäisi ensin pilotoida. Vaiheittainen käyttöönotto täytyy aikatauluttaa sote- ja maakuntauudistuksen onnistumisen takaamiseksi. Laki sisältää hyvin monimutkaisen järjestelmän; valinnanvapauden idea voitaisiin toteuttaa nykyistä palvelusetelijärjestelmää kehittämällä. Vastuu kaikista asiakkaista tulee olla julkisella toimijalla, mikä varmistaa, ettei kukaan putoa järjestelmän ulkopuolelle Ilmoittautumismenettelyn tulee koskea vain aitoa valintaa.

Kustannusten kasvun hillitsemiseksi maakunnalla tulee olla selkeä ohjausvalta. Lain jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota pienten yritysten tasa-arvoiseen mahdollisuuteen toimia palveluntuottajina. Tätä lakia tulee yksinkertaistaa ja selkiyttää.

Uudistus edellyttää laajamittaista kansalaisten tiedottamista.

## 64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.